

Rekenhof

APETRA nv van publiek recht met sociaal oogmerk

Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2021

Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers
Brussel, maart 2023

Rekenhof

APETRA nv van publiek recht met sociaal oogmerk

Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2021

Verslag goedgekeurd in de algemene vergadering van het Rekenhof van 29 maart 2023

APETRA nv van publiek recht met sociaal oogmerk – Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2021

Als lidstaat van de Europese Unie en van het Internationaal Energie-Agentschap (IEA) moet België verplicht een minimumvoorraad ruwe aardolie of aardolieproducten aanhouden. Deze strategische voorraad zal worden ingezet om de marktttekorten op te vangen bij een nationale of internationale crisis. De nv van publiek recht met sociaal oogmerk APETRA staat in voor het aanhouden van deze minimumvoorraad.

Volgens Europese Richtlijn 2009/119/EG en de overeenkomstige Belgische wetgeving wordt de voorraadplicht aan ruwe aardolie en aardolieproducten berekend op basis van de netto-invoer van die producten in het vorige jaar. De voorraadplicht bedraagt concreet 90 dagen van de netto-invoer (dit is een kwart van de netto-invoer van het vorige jaar). De voorraadplicht voor het voorraadjahr 2021 bedroeg 3.090.888 ton rae en is sterk gedaald ten opzichte van de voorraadplicht voor 2020. De COVID-19-crisis deed immers in 2020 het verbruik van aardolie sterk teruglopen.

APETRA moet haar huidige wetgeving in overeenstemming brengen met het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV) van mei 2019. Meer algemeen zal ze gelijktijdig ook haar regelgeving actualiseren. Daarnaast zal de minister van Energie nagaan of de huidige strategische voorraad moet worden bijgestuurd om de energiebevoorradingsekerheid op lange termijn te garanderen.

APETRA besliste om in 2021 de eigen voorraad op hetzelfde niveau te houden. Hierdoor kan ze ook in de volgende jaren steeds aan een eventuele voorraadplicht van 3.700.000 ton rae voldoen.

Zoals vooropgesteld in het ondernemingsplan 2021 voldoet APETRA eind 2021 ruimschoots aan de haar opgelegde voorraadplicht. De strategische voorraad bedraagt 3.484.689 ton rae of 101,5 dagen netto-invoer. APETRA houdt in 2021 haar eigen voorraad stabiel. APETRA verkoopt en koopt wel product ingevolge aflopende opslagcontracten die ze door nieuwe invulde. Hierin houdt ze rekening met een streven naar productdiversificatie waarbij ze een deel van de voorraad diesel verving door een bijkomende voorraad benzine en iets meer kerosine. Alsnog koopt APETRA in beperkte mate tickets (aankooprechten) benzine. Ze verkoopt daarnaast tickets op de eigen voorraad ruwe aardolie en diesel. Het aanbod aan tickets op de markt was in 2021 relatief hoog waardoor de prijs sterk daalde. Door dat hoge aanbod aan tickets kon APETRA niet voor alle eigen voorraad boven de 90-dagenvoorraad tickets verkopen. Europa laat toe dat de voorraad die zich aan het begin van de *Rotterdam-Antwerp Pipeline* (RAPL-pijpleiding) bevindt en voor België is bestemd, ook als veiligheidsvoorraad wordt aangemerkt. Niettegenstaande APETRA hiervan geen eigenaar is noch er een aankooprecht op heeft, beschikt België hierdoor wel over een EU-veiligheidsvoorraad van 118 dagen.

Het initiële beheerscontract van APETRA met de Belgische Staat werd in 2012 verlengd totdat een nieuw in werking zal treden. De huidige minister van Energie bereidt momenteel een tweede beheers-

contract voor. In juli 2021 bezorgde APETRA de minister hiervoor een voorstel. Het voorstel houdt uiteraard nog geen rekening met de geplande actualisering van de wetgeving.

APETRA krijgt voor de financiering van haar activiteiten een bijdrage op de aardolieproducten die de aardoliemaatschappijen in België in verbruik stellen. De hoogte van de APETRA-bijdrage hangt voornamelijk af van de evolutie van de aardolieprijzen. Ingevolge de COVID-19-crisis daalden in 2020 de aardolieprijzen en het verbruik van aardolie in België fors. De federale regering besliste om uit voorzichtigheid een minimale APETRA-bijdrage of *floor* in te voeren. De APETRA-bijdrage van het tweede kwartaal van 2020 werd als minimumbijdrage ingesteld. Een dergelijke minimumbijdrage moet een minimum aan inkomsten voor APETRA waarborgen en zal hierdoor bijdragen tot de realisatie van een positief ESR-resultaat (Europees Stelsel van Rekeningen). De minimumbijdrage bleef van toepassing tot in het derde kwartaal van 2021.

Of APETRA haar leningen kan terugbetalen, hangt sterk af van de evolutie van de olieprijs en het verbruik van aardolie. Hogere olieprijs leiden tot een hogere APETRA-bijdrage, een hogere cashflow en zo tot een hogere afloscapaciteit. Voor de herfinanciering van de leningen kan APETRA ook een beroep doen op het Federaal Agentschap van de Schuld.

De marktolieprijzen stegen ten opzichte van het einde van 2020 waardoor APETRA op 31 december 2021 de afwaardering op de voorraden terugnam met 768,1 miljoen euro. Daardoor realiseert ze een boekhoudkundige winst van 785,4 miljoen euro. Haar ESR-resultaat 2021 – dat geen rekening houdt met de voorraadwijziging en de afwaardering van de voorraad – bedraagt 35,3 miljoen euro.

De AD Energie en APETRA werkten in 2021 verder aan een crisisdraaiboek. Ze organiseerden een gezamenlijke infosessie over het crisisbeleid en hielden ook een succesvolle crisisoefening.

Het College van Commissarissen heeft een verklaring zonder voorbehoud opgesteld over de jaarrekening 2021 van APETRA.

De wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat (waaronder APETRA valt sinds 1 januari 2019) stelt APETRA gelijk aan een administratieve openbare instelling met beheersautonomie (AOI-BA). Daardoor moet ze ook jaarlijks een begroting en een algemene rekening opmaken.

Inleiding	8
Hoofdstuk 1	
Algemeen kader	9
1.1 APETRA-wet	9
1.2 Berekening van de voorraadplicht	10
Hoofdstuk 2	
Organisatie APETRA	11
2.1 Financiering	11
2.2 Personeel	12
2.3 Toepassing wetgeving overheidsopdrachten	12
2.4 Raad van bestuur en directiecomité	12
2.5 Comptabiliteitssysteem	13
2.6 Overheidssector	13
Hoofdstuk 3	
Uitvoering taken van openbare dienst in 2021	14
3.1 Voorraadplicht 2021	14
3.2 Ondernemingsplannen 2021 en 2022	14
3.3 Uitvoering ondernemingsplannen in 2021	15
3.3.1 Aan- en verkoop van ruwe aardolie/aardolieproducten	15
3.3.2 Opslagcapaciteit	15
3.3.3 Verversing	16
3.3.4 Aan- en verkoop van aankooprechten (tickets)	16
3.3.5 Terugbetaling van de leningen	16
3.4 Controle op de verplichte voorraden	17
3.5 Realisatie van de voorraadplicht op 31 december 2021	17
3.6 Invoering van de nationale instrumenten van het crisisbeleid	18
Hoofdstuk 4	
Financieel plan en realisaties 2021	19
4.1 Uitvoering 2021	19
4.1.1 Financieel plan	19
4.1.2 Resultatenrekening	19
4.1.3 Balans	21
4.1.4 ESR-resultaat	22
4.2 Controle op de bijdragen	23
4.3 Genereren van cashflow om de leningen terug te betalen	23

Hoofdstuk 5**Rekeningen 2021 APETRA** **24**5.1 Jaarrekening 245.2 Financieel jaarverslag 245.3 Beleidsverslag 245.4 Verklaring College van Commissarissen 245.5 Algemene vergadering 245.6 Algemene rekening 25**Bijlage****Antwoord van de minister van Energie** **27**

APETRA nv van publiek recht met sociaal oogmerk

Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2021

Inleiding

Het Rekenhof rapporteert jaarlijks, door bemiddeling van zijn vertegenwoordiger binnen het College van Commissarissen, aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat over de uitvoering van de opdrachten van openbare dienst van de nv van publiek recht met sociaal oogmerk APETRA. APETRA houdt de strategische olievoorraad aan in het kader van de verplichtingen van België als lidstaat van de Europese Unie en van het Internationaal-Energie Agentschap (IEA).

Het Rekenhof stelt dit verslag op krachtens artikel 39bis, § 6, derde lid, van de wet van 26 januari 2006 betreffende de aanhouding van een verplichte voorraad aardolie en aardolieproducten en de oprichting van een agentschap voor het beheer van een deel van deze voorraad en tot wijziging van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben, en het verkeer daarvan en de controles daarop (hierna: de APETRA-wet). Dit verslag licht de activiteiten toe van APETRA in 2021.

Het Rekenhof heeft zijn ontwerpverslag over de uitvoering van de taken van openbare dienst door APETRA in 2021 voorgelegd aan de minister van Energie in het kader van een tegensprekelijke procedure. In haar antwoord van 15 maart 2023 stelt de minister dat ze akte neemt van het ontwerpverslag en dat ze geen opmerkingen heeft. Haar antwoord is opgenomen als bijlage bij dit verslag.

Hoofdstuk 1

Algemeen kader

1.1 APETRA-wet

De APETRA-wet regelt het aanhouden van minimumvoorraden ruwe aardolie en aardolieproducten voor België¹. De verplichting vloeit voort uit de Europese wetgeving² die ervoor moet zorgen dat de lidstaten deze nationale veiligheidsvoorraden kunnen gebruiken in geval van nood. Voor België houdt APETRA de minimumvoorraad aan.

Naast de Europese wetgeving bevat ook het internationaal energieprogramma van het Internationaal Energie-Agentschap (IEA) een verplichting om een noodvoorraad aan te houden³.

APETRA is een nv van publiek recht met sociaal oogmerk. Het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV) van mei 2019 bevat echter niet langer de vennootschapsvorm met sociaal oogmerk. APETRA moet dus tegen eind 2023 een nieuwe vennootschapsvorm aannemen. De oprichtingswet en de statuten zullen hieraan worden aangepast. Meer algemeen zal APETRA gelijktijdig haar regelgeving actualiseren.

De minister van Energie heeft de opdracht gegeven te onderzoeken of de huidige veiligheidsvoorraden moeten worden bijgesteld om de energiebevoorradingszekerheid op lange termijn te garanderen. Daarbij moet rekening worden gehouden met alle maatregelen die een impact kunnen hebben op het verbruik van aardolieproducten. België beoogt voor de komende jaren een energietransitie waarin het verbruik van aardolieproducten daalt.

Het maatschappelijke doel van APETRA is het uitvoeren van taken van openbare dienst met het oog op het aanhouden en beheren van haar voorraadplicht. De vennootschap heeft drie bestuursorganen: de algemene vergadering, de raad van bestuur en het directiecomité. De minister van Energie is het enige lid van de algemene vergadering en vertegenwoordigt de federale Staat. De minister controleert APETRA ook door middel van een regeringscommissaris.

De voorwaarden waaronder APETRA de taken van openbare dienst vervult, zijn bepaald in een beheerscontract met de Belgische Staat. Het eerste beheerscontract liep ten einde in maart 2012. De toenmalige minister verlengde het totdat er een nieuw in werking treedt. De vorige minister van Energie stelde geen nieuw beheerscontract op omdat er werd gewacht op de voltooiing van de actualisering van het oliecrisisbeleid (zie [punt 3.6](#)). De huidige minister van Energie bereidt momenteel een tweede beheerscontract voor. In juli 2021 bezorgde APETRA de minister hiervoor een voorstel. Het voorstel houdt uiteraard nog geen rekening met de geplande actualisering van de wetgeving.

¹ Het betreft een nationale veiligheidsvoorraad, ook soms strategische voorraad, buffer- of noodvoorraad genaamd.

² Richtlijn 2009/119/EG van de Raad van 14 september 2009 houdende de verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden.

³ Deze verplichting is voor België van toepassing krachtens de wet van 13 juli 1976 houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake een internationaal energieprogramma, en van de bijlage, opgemaakt te Parijs op 18 november 1974.

De Algemene Directie Energie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (hierna: de AD Energie) ziet krachtens artikel 16 van de APETRA-wet toe op de verplichtingen van de APETRA-wet en haar uitvoeringsbesluiten⁴.

1.2 Berekening van de voorraadplicht

De APETRA-wet van 26 januari 2006 bevat de berekening van de voorraadplicht aardolie en aardolieproducten van België overeenkomstig de Europese Richtlijn. De voorraadplicht bedraagt 90 dagen netto-invoer van alle ruwe aardolie en aardolieproducten. Concreet bedraagt de voorraadplicht van het voorraadjahr (dat vanaf het voorraadjahr 2020 telkens start op 1 juli) een kwart van de netto-invoer van ruwe aardolie en aardolieproducten in het voorgaande kalenderjaar. De lidstaten moeten bij de invulling van de voorraadplicht rekening houden met een aftrek van 10 % van de aangehouden voorraad voor zogenaamde niet-beschikbare tankbodems. In de praktijk is er echter bij de opslag van de APETRA-voorraden nauwelijks een niet-beschikbare tankbodem van toepassing waardoor de beschikbare veiligheidsvoorraad steeds hoger is.

De wetgeving drukt de netto-invoer, de voorraadplicht en de aangehouden voorraden uit in *ton ruwe aardolie-equivalent* of *ton rae*:

- Op de ruwe aardolie wordt een deel *nafta* (of aardoliedestillaat) in mindering gebracht. Nafta vormt immers de basis van tal van grondstoffen voor de productie van petrochemische producten. Voor nafta moet een lidstaat in principe geen noodvoorraad aanleggen.
- De afgewerkte aardolieproducten worden omgezet in een hogere hoeveelheid ruwe aardolie(-equivalent) omdat iets meer dan een ton ruwe aardolie nodig is voor de productie van een ton aardolieproduct.

De berekening van de netto-invoer van ruwe aardolie en aardolieproducten bevat verschillende methodes om de naftavermindering op de invoer van ruwe aardolie te berekenen. Hierbij is het de meest gunstige naftavermindering (de hoogste) die van toepassing wordt. Voor België is dit een vermindering voor het verbruik van nafta met een lagere voorraadplicht als gevolg.

De APETRA-wetgeving bevat overeenkomstig de Europese Richtlijn ook de verplichting om minstens een derde van de noodvoorraad in sleutelproducten aan te houden. Sleutelproducten maken samen ten minste 75 % van het verbruik uit en voor België betreft dit vanaf het voorraadjahr 2021 diesel, gasolie voor verwarming, benzine en kerosine⁵.

⁴ De AD Energie staat in voor het aanpassen van de regelgeving, de berekening van de voorraadplicht (zie [punt 3.1](#)), het vooraf goedkeuren van het gebruik door APETRA van buitenlandse voorraadlocaties (en van het gebruik door buitenlanders van de binnenlandse voorraadlocaties), de berekening van de APETRA-bijdrage (zie [punt 2.1](#)), de controle op de bijdragen (zie [punt 4.2](#)), de opmaak van statistieken en de rapportering van de veiligheidsvoorraden aan Eurostat en het IEA.

⁵ Tot en met het voorraadjahr 2020 enkel diesel en gasolie voor verwarming. Het verbruik van diesel is gedaald.

Hoofdstuk 2

Organisatie APETRA

2.1 Financiering

APETRA krijgt voor de financiering van haar activiteiten een bijdrage op de aardolieproducten die aardoliemaatschappijen, de bijdrageplichtigen, in België in verbruik stellen⁶ (hierna: de APETRA-bijdrage).

De hoogte van de APETRA-bijdrage hangt voornamelijk af van de evolutie van de aardolieprijzen. Ingevolge de COVID-19-crisis daalden in 2020 de aardolieprijzen en het verbruik van aardolie in België fors. De federale regering besliste om uit voorzichtigheid een minimale APETRA-bijdrage of *floor* in te voeren⁷. De APETRA-bijdrage van het tweede kwartaal 2020 werd als minimumbijdrage ingesteld. Een dergelijke minimumbijdrage moet een minimum aan inkomsten voor APETRA waarborgen en zal hierdoor bijdragen tot de realisatie van een positief ESR-resultaat.

In 2021 stegen de aardolieprijzen geleidelijk tot het niveau van vóór de COVID-19-crisis.

De AD Energie bepaalt elk kwartaal de bijdrage voor elke productcategorie⁸. De minimumbijdrage bleef van toepassing tot in het derde kwartaal van 2021⁹. De bijdrage voor elke productcategorie was voor het jaar 2021 hierdoor als volgt¹⁰:

Tabel 1 – APETRA-bijdrage per categorie producten (in euro/1.000 liter voor categorie 1 en 2, en in euro/ton voor categorie 3)

Categorie producten	Kwartalen			
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e
1	7,22	7,22	7,23	7,89
2	7,61	7,61	7,61	7,88
3	6,60	6,60	6,60	6,62

Bron: AD Energie

⁶ Hoofdstuk 1 van dit verslag vermeldt dat de voorraadplicht op de netto-invoer is gebaseerd. Hierdoor loopt de financiering van APETRA (op basis van in verbruik gesteld product) niet volledig gelijk met de voorraadplicht (op basis van netto-invoer).

⁷ Koninklijk besluit van 12 juni 2020 tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 oktober 2006 tot bepaling van de berekening- en inningswijze van de bijdrage voor APETRA, zoals bekrachtigd door de wet van 25 mei 2021.

⁸ Categorie 1: benzine; categorie 2: middeldestillaten (diesel, gasolie voor verwarming, lampolie en kerosine) en categorie 3: residuele brandstoffen (zware stookolie).

⁹ De bijdrage voor categorie 1 lag in het derde kwartaal al 0,01 euro per 1.000 liter hoger dan de minimumbijdrage.

¹⁰ De bijdrage op kerosine voor de luchtvaart bedraagt steeds de helft van de normale bijdrage van categorie 2. De gasoliebevoorrading van binnenvaartschepen is volledig vrijgesteld.

2.2 Personeel

APETRA neemt enkel personeel in dienst om haar hoofdactiviteiten uit te voeren. De ondersteunende diensten vult ze, waar mogelijk, extern in. Daardoor is het personeelsbestand beperkt. Zo had ze op 31 december 2021 zes personeelsleden in dienst: drie voltijds en drie deeltijds (d.i. 5,2 voltijdse equivalenten (VTE)).

Om in tijden van crisis snel genoeg operationeel tussen te komen, zal APETRA nog een extra personeelslid aanwerven.

2.3 Toepassing wetgeving overheidsopdrachten

APETRA doet een beroep op externe dienstverleners voor diverse taken ter ondersteuning van haar werking: inspectiediensten, juridische dienstverlening, boekhouding, beheer van de informaticatoepassingen, bijstand logistiek, vertalingen, bijstand verzekeringen, loonadministratie en schoonmaak.

Ze gunt deze opdrachten, conform de wet op de overheidsopdrachten, na een openbare offerte-aanvraag of nadat ze een minimaal aantal offertes heeft ontvangen.

APETRA vernieuwde in 2021 de opdrachten voor de juridische dienstverlening en voor de boekhouddiensten. Daarnaast koos ze een consultant die haar zal bijstaan in de optimalisering van de logistieke en operationele aspecten van het voorraadbeheer. Tot slot verlengde ze de opdrachten voor de uitvoering van inspecties en voor het beheer van het ERP-systeem en de mailservice. Voor ondersteuning bij IT-problemen en meer strategisch IT-management sloot APETRA bijkomende contracten. Daarbij hield ze onder meer rekening met haar specifieke taken in het kader van de vrijgave van strategische voorraden gedurende een bevoorradingscrisis en de toegenomen bezorgdheden op het vlak van *cybersecurity*.

2.4 Raad van bestuur en directiecomité

De raad van bestuur bepaalt het beleid om de voorraadplicht in te vullen en houdt toezicht op het directiecomité. Hij bestaat uit een voorzitter en zes leden, met name drie bestuurders voorgedragen door de federale overheid en drie bestuurders voorgedragen door de aardolie- en opslagsector.

Het directiecomité heeft de dagelijkse leiding en voert de besluiten van de raad van bestuur uit. Het bestaat uit een algemeen directeur (ook operationeel directeur), een administratief directeur en een financieel directeur. Het mandaat van algemeen directeur liep af in april 2022 en zijn taken werden overgenomen door de administratief directeur tot eind november 2022. Sinds 1 december 2022 is er een nieuwe algemeen directeur.

2.5 Comptabiliteitssysteem

APETRA is onderworpen¹¹ aan de regelgeving boekhouding van de (private) ondernemingen¹².

APETRA beschikt over specifieke software voor de voorraadadministratie. Ze beschikt ook over een specifieke software om de overzichten van de in België in verbruik gestelde hoeveelheden aardolieproducten waarop de APETRA-bijdrage werd betaald, op te maken (zie [punt 4.2](#)).

2.6 Overheidssector

APETRA behoort tot de federale overheid (de zgn. *subsector S.1311*). De federale overheid houdt bij de bepaling van het vorderingensaldo en de overheidsschuld dus rekening met APETRA (zie [punt 4.1.4](#)). Daardoor is APETRA ook verplicht haar beschikbare middelen te plaatsen en/of te beleggen bij de federale overheid¹³.

Vanaf 1 januari 2019 valt APETRA onder het toepassingsgebied van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat¹⁴. De wet stelt APETRA gelijk aan een administratieve openbare instelling met beheersautonomie (AOI-BA). Jaarlijks moet APETRA hierdoor een begroting en een algemene rekening opmaken¹⁵. APETRA rapporteert maandelijks haar begrotingsresultaten aan de FOD Beleid en Ondersteuning.

In toepassing van de wet van 22 mei 2003 tot slot boekt de FOD Economie APETRA als een 100 %-deelneming in zijn rekeningen¹⁶.

¹¹ Artikel 38 van de APETRA-wet.

¹² Wetboek van Economisch Recht, artikels I.5 en III.82 tot en met III.95 (de vroegere wet van 17 juli 1975) en koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningstelsel.

¹³ Titel 11 – Maatregelen tot consolidatie van de financiële activa van de overheid (artikelen 113 tot 120) van de wet van 21 december 2013 houdende diverse fiscale en financiële bepalingen. APETRA beschikt weliswaar over een uitzondering waardoor ze tot eind 2022 een aantal rekeningen mag aanhouden bij de bank bij wie ze haar eerste lening kreeg (van 800 miljoen euro). Dit is immers nodig om de leningsovereenkomst te respecteren. Trimestrieel moet APETRA wel alle beschikbare gelden bij de federale overheid plaatsen.

¹⁴ Artikelen 2 en 133 van de wet van 22 mei 2003.

¹⁵ Zie ook de artikelen 85 tot 94 van de wet van 22 mei 2003, het koninklijk besluit van 31 juli 2017 voor de begroting en het koninklijk besluit van 10 november 2009 voor het boekhoudplan en de jaarrekening.

¹⁶ De FOD past jaarlijks de waardering van de deelneming aan waarbij hij rekening houdt met de wijziging van het eigen vermogen van APETRA (conform artikel 9 van het koninklijk besluit van 10 november 2009).

Hoofdstuk 3

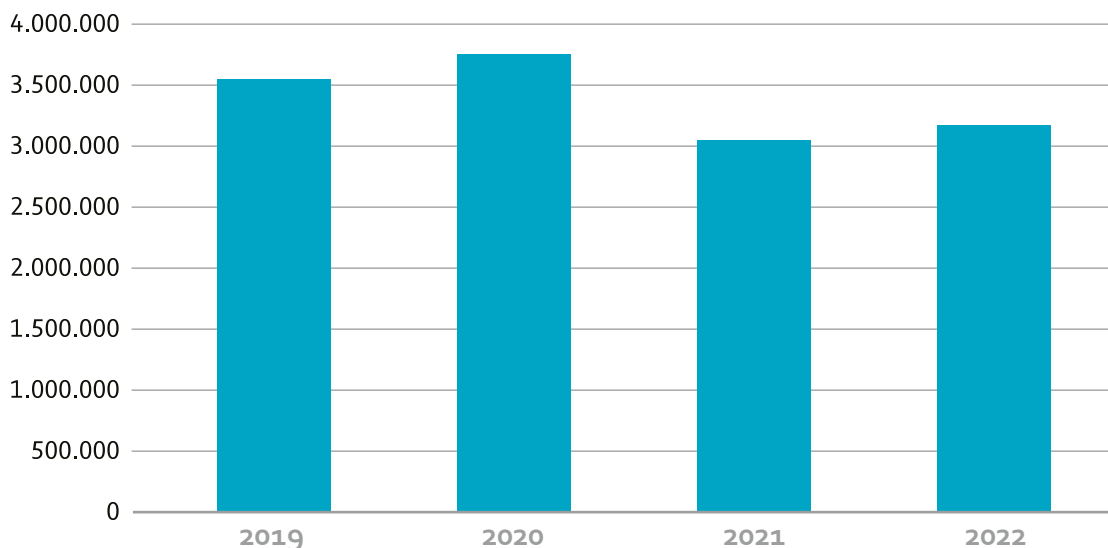
Uitvoering taken van openbare dienst in 2021

3.1 Voorraadplicht 2021

Eind maart 2021 heeft de minister van Energie APETRA's voorraadplicht voor het voorraadjaar 2021 (1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022), conform de Europese Richtlijn, vastgesteld op 3.090.888 ton rae¹⁷. Dat is 672.502 ton rae of 17,9 % minder dan voor het voorraadjaar 2020 (3.763.390 ton rae). De voorraadplicht 2021 is immers gebaseerd op het verbruik van aardolie in 2020. De COVID-19-crisis deed in 2020 het verbruik van aardolie sterk teruglopen.

De voorraadplicht stijgt vanaf 1 juli 2022 tot 3.193.860 ton rae, dit is 102.972 ton rae of 3,3 % meer dan voor het voorraadjaar 2021. De voorraadplicht 2022 is gebaseerd op het verbruik van aardolie in 2021. In 2021 steeg het verbruik niet tot het niveau van vóór de COVID-19-crisis. Bovendien was er in 2021 een toename van het verbruik van nafta, waardoor de voorraadplicht 2022 ook lager is.

Voorraadplicht (in ton rae)

Bron: notificatie van de voorraadplicht door de minister van Energie (berekend op basis van gegevens van de FOD Economie)

3.2 Ondernemingsplannen 2021 en 2022

In maart 2020 legde APETRA haar **ondernemingsplan 2021** voor aan de minister van Energie¹⁸. Het plan lanceerde het scenario *Anticipatief Beheer* waarin APETRA besliste om de eigen voorraad

¹⁷ Omdat APETRA geen rekening mag houden met 10 % voor de zogenaamde onbeschikbare tankbodems, bedraagt de werkelijk aan te houden voorraad 3.434.320 ton rae.

¹⁸ Plan goedgekeurd vanaf 1 oktober 2020 aangezien er voor die datum geen uitdrukkelijke weigering was door de minister van Energie (overeenkomstig artikel 5, § 5, van het beheerscontract).

op korte termijn op hetzelfde niveau te houden. Hierdoor kan ze ook in de volgende jaren steeds aan de voorraadplicht van 3.700.000 ton rae voldoen. APETRA plande daarnaast om alsnog in beperkte mate tickets aan te kopen voor benzine en zware stookolie (categorie 1 en 3). Het ondernemingsplan stelde ook de vernieuwing in 2021 van de huur van een opslagcapaciteit van ruwe aardolie voorop. Het plan hield ook rekening met de verkoop van tickets op het teveel aan eigen voorraad en met verversingen van product. Het ondernemingsplan hield tenslotte ook rekening met de herfinanciering van 50 miljoen euro van de lening van 80 miljoen euro die in 2021 moet worden terugbetaald.

In mei 2021 legde APETRA haar **ondernemingsplan 2022** voor aan de minister van Energie¹⁹. Het plan lanceert het scenario *Beyond Corona*. Ten gevolge van de COVID-19-crisis is de voorraadplicht sterk gedaald. APETRA beschouwt de daling als tijdelijk en behoudt de eigen voorraden²⁰. Het plan bevestigt daarnaast voor 2021 grotendeels de eerder gestelde doelstellingen. Weliswaar plant het een hogere verkoop van tickets voor het teveel aan eigen voorraad. Het plant tenslotte de herfinanciering van 75 miljoen euro van de lening van 80 miljoen euro die in 2021 moet worden terugbetaald.

3.3 Uitvoering ondernemingsplannen in 2021

Hierna geeft het Rekenhof weer in welke mate APETRA de acties voor 2021 van de ondernemingsplannen 2021 en 2022 heeft gerealiseerd op 31 december 2021.

3.3.1 Aan- en verkoop van ruwe aardolie/aardolieproducten

APETRA hield de voorraad in 2021 bijna stabiel. Ze verkocht en kocht respectievelijk 204.261 en 185.514 ton product wegens aflopende opslagcontracten die ze door nieuwe invulde. Zoals in 2020 houdt ze hierin rekening met een streven naar productdiversificatie waarbij ze een deel van de voorraad diesel vervangt door een bijkomende voorraad benzine en iets meer kerosine. De totale voorraad bedroeg op 31 december 2021 2.069.065 ton ruwe aardolie en 1.837.657 ton aardolieproducten²¹.

3.3.2 Opslagcapaciteit

In 2021 nam APETRA geen bijkomende opslagcapaciteit in gebruik. Voor verschillende locaties waarvan de huurtermijn in 2021 ten einde kwam, verlengde of verving ze de bestaande opslagcapaciteit (voor meer dan 15 % van de opslagcapaciteit). Zo werd de huur van een opslagcapaciteit van ruwe aardolie tot in 2023 verlengd.

APETRA koos er dus voor de beschikbare opslagcapaciteit op lange termijn stabiel te houden. Weliswaar is de looptijd van de nieuwe contracten korter en meer verspreid in de tijd. Hierdoor zal APETRA de gehuurde opslagcapaciteit nog gemakkelijker kunnen afstemmen op de aan te houden voorraden.

¹⁹ Plan goedgekeurd vanaf 1 oktober 2021 aangezien er voor die datum geen uitdrukkelijke weigering was door de minister van Energie (overeenkomstig artikel 5, § 5, van het beheerscontract).

²⁰ Het ondernemingsplan 2023 van mei 2022 lanceert het scenario *Security First* waarin APETRA beslist om alle eigen voorraad uit voorzichtigheid voorlopig te houden. APETRA wijst er ook op dat de kans toeneemt dat de veiligheidsvoorraad moet worden ingezet.

²¹ Het betreft 1.376.623 ton diesel, 176.812 ton gasolie voor verwarming, 176.447 ton kerosine en 110.775 ton benzine.

3.3.3 Verversing

Voorraden afgewerkte producten verliezen na een tijd aan kwaliteit, waardoor APETRA ze op tijd moet vervangen (zie ook [punt 3.4](#)). In 2021 verving ze ruim 75.000 ton product.

3.3.4 Aan- en verkoop van aankooprechten (tickets)

De APETRA-wet laat toe olievoorraden aan te houden via *tickets* of aankooprechten²².

APETRA beschikt niet over voldoende eigen voorraden benzine en zware stookolie. Die zijn immers moeilijker op te slaan dan diesel, gasolie voor verwarming en kerosine. Dankzij de aankoop van benzine in 2021 is het tekort van de eigen voorraad benzine gedaald tot ongeveer 50.000 ton.

Om voor benzine toch over extra afgewerkte en onmiddellijk inzetbare producten te beschikken, koopt APETRA tickets aan²³. Deze ticketvoorraad bedroeg in 2021 gemiddeld 30.000 ton en bedroeg in het laatste kwartaal 25.000 ton. De prijs voor de aangekochte tickets schommelde tussen de 0,3 en 0,6 euro per ton per maand (0,1 miljoen euro in totaal). De prijs van tickets benzine en zware stookolie was relatief laag.

APETRA verkoopt daarnaast tickets op de eigen voorraad ruwe aardolie en diesel. Naar aanleiding van de lage voorraadplicht voor 2021 besliste APETRA om in de tweede jaarhelft meer tickets op het tijdelijke overschot aan eigen voorraad te verkopen. APETRA verkocht in de tweede jaarhelft tickets voor gemiddeld bijna 300.000 ton (waarvan 319.410 ton in het laatste kwartaal). De prijs voor de verkochte tickets schommelde tussen de 0,1 en 0,6 euro per ton per maand (0,4 miljoen euro in totaal). Het aanbod aan tickets op de markt was in 2021 relatief hoog waardoor de prijs sterk daalde. APETRA kon niet voor alle eigen voorraad boven de 90-dagenvoorraad tickets verkopen (zie ook [punt 3.5](#))

3.3.5 Terugbetaling van de leningen

Naar aanleiding van de opmaak van de aangepaste begroting 2016 besliste de ministerraad van 22 april 2016 dat het Federaal Agentschap van de Schuld²⁴ zo nodig de schulden van APETRA zal herfinancieren. Het agentschap kent de leningen toe op voorwaarde dat APETRA een *break-even* ESR-resultaat behaalt²⁵.

Op vraag van APETRA herfinancierde het Federaal Agentschap van de Schuld in 2021 50 miljoen euro van de negende aflossing (van 80 miljoen euro) van de lening van 800 miljoen euro. De uitstaande financiële schuld daalde hierdoor in 2021 met 30 miljoen euro en bedroeg eind 2021 1.095 miljoen euro²⁶.

²² Het betreft rechten om voorraad in een bepaalde periode te kopen, ook soms beschikkingsrechten of reserveringen genaamd.

²³ In 2021 heeft APETRA enkel in de eerste jaarhelft tickets op zware stookolie gekocht (5.000 ton).

²⁴ Het Federaal Agentschap van de Schuld hangt af van de minister van Financiën en beheert de federale staatschuld.

²⁵ De overeenkomst van 24 november 2016 met het Federaal Agentschap van de Schuld stelt dat indien APETRA geen *break-even* ESR-resultaat behaalt, het agentschap geen nieuwe leningen toekent en alle bestaande leningen onmiddellijk opeisbaar kunnen worden gesteld. Overeenkomstig de beslissing van de ministerraad van 22 april 2016 moet de FOD Economie zo nodig maatregelen treffen om te verzekeren dat APETRA een positief ESR-resultaat behaalt. Hierdoor wordt APETRA's liquiditeit gegarandeerd.

²⁶ Het betreft 80 miljoen euro van de eerste lening van 800 miljoen euro, een obligatielening van 400 miljoen euro en een herfinanciering van 615 miljoen euro bij het Federaal Agentschap van de Schuld.

3.4 Controle op de verplichte voorraden

Zoals voorgaande jaren liet APETRA ook in 2021 haar eigen olievoorraden en ook de ticketvoorraden ten gunste van APETRA inspecteren door internationaal gecertificeerde inspectiefirma's. De inspecties gebeuren tweemaal per jaar. De inspectiefirma's bevestigen daarbij de kwaliteit en de kwantiteit van de voorraden. In de loop van 2021 stelde APETRA geen onregelmatigheden vast.

APETRA beschikt over een specifieke software om de inspectieresultaten van de kwaliteitscontroles te centraliseren en op te volgen. Zo volgt ze de productkwaliteit en de nood aan verversing proactief op.

3.5 Realisatie van de voorraadplicht op 31 december 2021

Tabel 2 hierna vergelijkt de effectieve voorraad van APETRA in het vierde kwartaal 2021 met haar voorraadplicht voor dat jaar. Daaruit blijkt dat APETRA de opgelegde voorraadplicht ruimschoots realiseerde. De aangehouden voorraad bedroeg eind 2021 112,7 % van de voorraadplicht of 101,5 dagen netto-invoer.

APETRA had eind 2021 3,8 miljoen ton rae voorraad (1,8 miljoen ton rae ruwe aardolie en 2 miljoen ton rae aardolieproducten) in eigendom die in aanmerking komt voor de invulling van de Belgische voorraadplicht. Dit stemt overeen met ruim 118,1 % van de voorraadplicht vanaf 1 juli 2022 (dit is 106,2 dagen netto-invoer).

Tabel 2 – Realisatie voorraadplicht APETRA op 31 december 2021

Product	Ton	Ton rae ¹	Ton rae -10 % ²
	a	b = a x 0,96 of a x 1,20	c = b x 0,9
Ruwe aardolie in eigendom	2.069.065	1.986.302	1.787.672
Aardolieproducten in eigendom	1.837.565	2.205.078	1.984.570
Aardolieproducten tickets aangekocht	25.000	30.000	27.000
Ruwe aardolie tickets verkocht	-140.783	-135.152	-121.636
Aardolieproducten tickets verkocht	-178.627	-214.352	-192.917
Totaal	3.612.220	3.871.876	3.484.689
Voorraadplicht		3.434.320	3.090.888
Realisatiepercentage voorraadplicht eind 2021		112,7 %	112,7 %

(1) De Europese Richtlijn drukt de voorraden uit in ton rae.

(2) APETRA mag geen rekening houden met 10 % van de voorraad omdat de Europese Richtlijn die als onbeschikbare tankbodem aanmerkt.

Bron: voorraadopgave december 2021 van APETRA aan de FOD Economie

Europa laat toe dat de voorraad die zich aan het begin van de *Rotterdam-Antwerp Pipeline* (RAPL-pijpleiding) bevindt en voor België is bestemd ook als veiligheidsvoorraad wordt aangemerkt. Niettegenstaande APETRA hiervan geen eigenaar is en er ook geen aankooprecht op heeft, beschikt België hierdoor wel over een EU-veiligheidsvoorraad van 118 dagen netto-invoer.

3.6 Invoering van de nationale instrumenten van het crisisbeleid

De Belgische regelgeving bevat procedures om bij een internationale²⁷ of een nationale²⁸ crisis de voorraad van APETRA onmiddellijk in te zetten. De regels voor de werking van het Nationaal Oliebureau (NOB), dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de maatregelen als er zich een bevoorradingscrisis voordoet, werden al in 2018 geactualiseerd. De regels voor het nationaal toewijzen en aanspreken van de noodvoorraad werden in 2019 en 2020 ingevoerd.

Daarnaast moet er volgens de wetgeving ook, aan de hand van uitvoeringsbesluiten, een nationaal programma op punt worden gesteld met noodmaatregelen om de vraag te beperken²⁹. Ook de daarbij horende lijst van prioritaire gebruikers (waarvoor de vraagbeperking niet zal gelden) moet nog op punt worden gesteld.

De AD Energie en APETRA organiseerden in 2021 een gezamenlijke infosessie over het crisisbeleid en hielden ook een succesvolle crisisoefening. Ze werkten verder aan een crisisdraaiboek waarin de bovenstaande regels, het programma met de noodmaatregelen en een communicatieplan zullen vervat zitten.

In de zomer van 2021 kwam door overstromingen de bevoorrading met bepaalde aardolieproducten van de provincie Luik en een groot deel van Wallonië in het gedrang. APETRA moest zich in opdracht van de minister van Energie voorbereiden om haar strategische voorraden hiervoor vrij te geven. Alsnog kon de normale bevoorrading op de valreep terug worden opgestart.

In de periode maart-september 2022 werd 33.800 ton noodvoorraad ter beschikking gesteld van de Belgische federale overheid. Dit gebeurde met het oog op humanitaire leveringen aan Oekraïne. APETRA zal daarbij van de federale overheid de middelen krijgen om haar voorraad terug aan te vullen.

²⁷ De internationale procedure voor het gebruik van de noodvoorraad op de internationale markt zit vervat in de APETRA-wet.

²⁸ De nationale procedures zitten vervat in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 13 juli 1976 houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake een internationaal energieprogramma, en van de bijlage, opgemaakt te Parijs op 18 november 1974.

²⁹ Bij een eventuele crisis is het voor België wel belangrijker om de door APETRA aangehouden veiligheidsvoorraad onmiddellijk te kunnen inzetten dan om onmiddellijk volledig uitgewerkte vraagbeperkende maatregelen te kunnen nemen.

Hoofdstuk 4

Financieel plan en realisaties 2021

4.1 Uitvoering 2021

4.1.1 Financieel plan

Het financieel plan is een onderdeel van het jaarlijkse ondernemingsplan. Het raamt de middelen van de onderneming. APETRA stelt het financieel plan op volgens de rubrieken van de jaarrekening, zowel voor de balans als voor de resultatenrekening (opbrengsten en kosten)³⁰.

APETRA stelde haar ondernemingsplan 2021 op in maart 2020. Ze besliste om de eigen voorraad in 2021 verder stabiel te houden (scenario *Anticipatief Beheer*). Daarnaast besliste ze om tickets op het tijdelijke overschot aan voorraad te verkopen. Het ondernemingsplan 2022 van mei 2021 bevestigde voor 2021 grotendeels de doelstellingen en acties uit het ondernemingsplan 2021 (scenario *Beyond Corona*). In het ondernemingsplan 2022 hield ze rekening met lagere ontvangen bijdragen en lagere opslagkosten.

Onderstaande [tabel 3](#) en [tabel 4](#) plaatsen de realisaties naast de ramingen van het financieel plan.

4.1.2 Resultatenrekening

4.1.2.1 Bedrijfsopbrengsten

De bedrijfsopbrengsten 2021 bedroegen 244,1 miljoen euro. Ze omvatten voornamelijk:

- de APETRA-bijdragen: 113,6 miljoen euro;
- de verkoop van aardolieproducten: 130,1 miljoen euro;
- de verkoop van tickets: 0,4 miljoen euro.

De bijdragen (113,6 miljoen euro) lagen 10 miljoen euro of 9,8 % hoger dan in 2020 doordat de in verbruik gestelde volumes stegen. De vraag naar aardolieproducten hernam in 2021 maar bereikte nog niet het niveau van voor de COVID-19-crisis. De verschuldigde APETRA-bijdrage per volume lag in lijn met de bijdragen van 2020 (zie ook [punt 2.1](#)).

APETRA verkocht voor 130,1 miljoen euro aardolieproducten. De (historische) kostprijs van de verkochte aardolieproducten bedroeg 146,4 miljoen euro waardoor APETRA op de verkopen een minderwaarde van 16,3 miljoen euro realiseerde.

In 2021 verkocht APETRA tickets op gemiddeld ongeveer 160.000 ton aardolieproduct per maand (0,4 miljoen euro).

³⁰ Vanaf het ondernemingsplan 2022 bevat het financieel plan ook een samenvatting van de raming van de ESR-ontvangsten en -uitgaven (samenvatting van de begroting).

4.1.2.2 Bedrijfskosten

De bedrijfskosten 2021 werden positief beïnvloed door de terugname van de afwaardering van de voorraad met 768,1 miljoen euro. Eind 2020 was er bij de waardering van de voorraad (tegen de marktprijs indien lager dan de aankoopprijs) 925,5 miljoen euro in mindering gebracht van de aanschaffingswaarde van de voorraad³¹. Tegen eind 2021 waren de marktolielijzen echter gestegen³². APETRA nam op basis van de gemiddelde marktprijzen van december 2021 768,1 miljoen euro van de afwaardering terug. Eind 2021 was er hierdoor 157,4 miljoen euro in mindering gebracht van de aanschaffingswaarde van de voorraad³³.

Daarnaast bevatten de bedrijfskosten voornamelijk:

- de aankoop van aardolieproducten: 129,2 miljoen euro;
- de boeking van de voorraadwijziging naar aanleiding van de gerealiseerde aan- en verkopen: 18 miljoen euro³⁴;
- de aankoop van tickets: 0,1 miljoen euro;
- de opslagkosten: 63,3 miljoen euro.

APETRA kocht voor 129,2 miljoen euro aardolieproducten. Ze hield de voorraad echter quasi stabiel en verkocht een gelijkaardige hoeveelheid product ter compensatie (zie ook [punt 3.3.1](#) en [punt 4.1.2.1](#)).

De aankoop van tickets in 2021 bedroeg 0,1 miljoen euro. APETRA kocht bijna alleen tickets op benzine, gemiddeld op 30.000 ton per maand. Ze kocht nagenoeg geen tickets op zware stookolie.

De opslagkosten lagen 0,8 miljoen lager dan vorig jaar en bedroegen 63,3 miljoen euro. APETRA heeft gunstige nieuwe opslagcontracten kunnen sluiten waardoor de totale opslagkost daalt.

4.1.2.3 Financieel resultaat

De financiële kosten bedroegen 13,5 miljoen euro en hadden voornamelijk betrekking op de obligatielening (12,6 miljoen euro). De intresten op de eerste lening, initieel 800 miljoen euro, waren nul. De intresten op de leningen bij het Federaal Agentschap van de Schuld (0,8 miljoen euro) zijn gebaseerd op haar (her-)financieringskost plus een marge van 0,25 %. Vanaf 2019 zijn de intresten op nieuwe leningen bij het Federaal Agentschap van de Schuld eveneens nul. Gemiddeld kon APETRA in 2021 lenen aan ongeveer 1,2 %³⁵.

³¹ De waarderingsregels stellen dat APETRA de voorraden waardeert tegen de kostprijs ervan. Bij de jaarafsluiting vergelijkt APETRA de inventariswaarde met de gemiddelde marktprijs van de maand.

³² In euro met ongeveer 70 %: de marktolielijzen in dollar zijn met bijna 60 % gestegen en daarbovenop is de dollar ook duurder.

³³ In 2022 stegen de marktolielijzen verder.

³⁴ Het totaal van de voorraadwijziging in 2021 bedroeg +750,1 miljoen euro, waarvan -18 miljoen euro naar aanleiding van de aan- en verkopen en +768,1 miljoen euro voor de terugname van de waardevermindering.

³⁵ Volgens de huidige overeenkomst met het Federaal Agentschap van de Schuld zal APETRA al haar schulden zo nodig op de vervaldatum kunnen herfinancieren aan 0 % intrest. Hierdoor zullen de financiële kosten in de toekomst dalen (-12,6 miljoen euro vanaf 2023).

4.1.2.4 Resultaat

De boekhoudkundige winst van het boekjaar 2021 bedroeg 785,4 miljoen euro. Als de terugname van de afwaardering van de voorraad (768,1 miljoen euro) buiten beschouwing wordt gelaten, realiseerde APETRA een winst van 17,3 miljoen euro.

Tabel 3 – Financieel plan: resultatenrekening 2021 (in miljoen euro)

	Raming (a)	Raming (b)	Realisatie (c)
Bedrijfsopbrengsten	183,2	180,1	244,1
Ontvangen bijdragen	114,0	110,9	113,6
Verkopen voorraad	67,4	67,40	130,1
Verkopen tickets	1,8	1,8	0,4
Bedrijfskosten	-143,7	-140,6	554,8
Aankopen handelsgoederen – voorraad	-68,1	-68,1	-129,2
Voorraadwijziging handelsgoederen – verkopen en aankopen			-18,0
Aankopen handelsgoederen – tickets	-0,9	-0,9	-0,1
Aankopen handelsgoederen – opslagkosten	-67,6	-64,5	-63,3
Aankopen handelsgoederen – andere	-5,5	-5,5	-1,3
Werkingskosten (aankopen diensten en diverse goederen, personeel en andere bedrijfskosten)	-1,6	-1,6	-1,4
Voorraadwijziging handelsgoederen – afwaardering van de voorraad			768,1
Bedrijfswinst	39,5	39,5	798,9
Financiële opbrengsten (kosten)	-13,5	-13,5	-13,5
Winst van het boekjaar	26,0	26,0	785,4

Bron: ondernemingsplan 2021 van maart 2020 (a), ondernemingsplan 2022 van mei 2021 (b) en jaarrekening 2021 (c)

4.1.3 Balans

Het balanstotaal op 31 december 2021 bedroeg 2.093,5 miljoen euro.

De voorraden op 31 december 2021 bedroegen 2.018,8 miljoen euro. Ze vertegenwoordigden ruim 3,9 miljoen ton product (1.837.656 ton aardolieproduct en 2.069.065 ton ruwe aardolie). De aanschaffingswaarde van de voorraad bedroeg 2.176,2 miljoen euro. Op basis van de gemiddelde marktprijzen van december 2021 waardeerde APETRA de voorraad in de boekhouding af met 157,4 miljoen euro (7,2 %).

De vorderingen op ten hoogste één jaar bevatten onder meer de vorderingen op de FOD Economie voor de aangerekende btw op de APETRA-bijdragen van oktober en november 2021 (4,8 miljoen euro) en voor de verkopen van december 2021 (41,9 miljoen euro). Daarnaast boekte APETRA 11 miljoen euro op te stellen facturen voor de APETRA-bijdragen. Ze ontving de bijdragen voor december 2021 immers pas begin 2022.

De beschikbare middelen op 31 december 2021 bedroegen 16,2 miljoen euro. Ze stonden bijna integraal op een rekening van de federale overheid bij Bpost, overeenkomstig de verplichting tot trimestriële consolidatie van financiële activa.

Door de toevoeging van de winst van het boekjaar van 785,4 miljoen euro steeg het eigen vermogen van APETRA van 160,2 miljoen euro tot 945,6 miljoen euro.

De totale financiële schuld eind 2021 bedroeg 1.095 miljoen euro. In 2021 betaalde APETRA 80 miljoen euro van de initiële lening terug. Het Federaal Agentschap van de Schuld herfinancierde hiervan 50 miljoen euro.

Tabel 4 – Financieel plan: balans 2021 (in miljoen euro)

	Raming (a)	Raming (b)	Realisatie (c)
Activa	1.928,8	1.301,7	2.093,5
Vorraden	1.895,8	1.268,7	2.018,8
Handelsvorderingen	24,4	24,4	57,7
Overige vorderingen	1,8	1,8	0,1
Geldbeleggingen en liquide middelen	4,5	4,5	16,2
Overlopende rekeningen van het actief	2,3	2,3	0,7
Passiva	1.928,8	1.301,7	2.093,5
Eigen vermogen	806,4	186,1	945,6
Financiële schuld	1.110,0	1.110,0	1.095,0
Vlottende passiva	8,8	2,0	49,6
Overlopende rekeningen	3,6	3,6	3,3

Bron: ondernemingsplan 2021 van maart 2020 (a), ondernemingsplan 2022 van mei 2021 (b) en jaarrekening 2021 (c)

4.1.4 ESR-resultaat

APETRA is sinds 17 april 2014 ingedeeld bij de ondernemingen van de federale overheid. Dit betekent dat de federale overheid de schuld van APETRA optelt bij de staatsschuld en het ESR-resultaat van APETRA opneemt in de nationale rekeningen.

Het ESR-resultaat 2021 van APETRA bedraagt 35,3 miljoen euro. In 2021 realiseerde APETRA volgens de jaarrekening een winst van 785,4 miljoen euro. Het ESR-resultaat houdt echter geen rekening met de voorraadwijziging en de afwaardering van de voorraad. In 2021 had dit een positieve impact van 750,1 miljoen euro op het resultaat volgens de jaarrekening.

In de ondernemingsplannen 2021 en 2022 hield APETRA rekening met een ESR-resultaat van 26 miljoen euro. Het ESR-resultaat is dus alsnog 9,3 miljoen euro beter dan geraamd.

4.2 Controle op de bijdragen

Volgens de artikelen 16 en 19 van de APETRA-wet moet de AD Energie de volledigheid controleren van de bijdragen die worden gestort voor de hoeveelheden aardolieproducten die in België in verbruik worden gesteld.

De AD Energie vergelijkt hiervoor elk jaar de hoeveelheden die volgens APETRA in verbruik werden gesteld (op basis van de volumes waarop de APETRA-bijdrage werd betaald) met de hoeveelheden die volgens de FOD Financiën (Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen) in verbruik werden gesteld en aan accijnzen werden onderworpen³⁶. De AD Energie stelde verschillen vast bij de vergelijking van de gegevens van 2021. Uit haar analyse bleek echter dat het risico dat de bijdragen die aan APETRA worden gestort onvolledig waren, beperkt was.

Voor 2021 vergeleek APETRA de hoeveelheden per kwartaal. Ze stelde verschillen per individuele bijdrageplichtige vast. Deze verschillen nemen echter af omdat vanaf 2021 de aardoliemaatschappijen die in verbruik stellen steeds zelf de APETRA-bijdrage aan APETRA moeten betalen. APETRA aanvaardt niet langer dat dit via een andere bijdrageplichtige verloopt. Hierdoor kunnen de verschillen nog verder afnemen.

4.3 Genereren van cashflow om de leningen terug te betalen

Of APETRA haar leningen kan terugbetalen, hangt sterk af van de evolutie van de olieprijs en van het verbruik van aardolie³⁷. Hogere olieprijsen leiden tot een hogere APETRA-bijdrage³⁸, een hogere cashflow en zo tot een hogere afloscapaciteit.

APETRA was de voorbije jaren niet in staat haar leningen terug te betalen. Voor de herfinanciering van de leningen kan ze weliswaar een beroep doen op het Federaal Agentschap van de Schuld.

³⁶ De hoeveelheden van de FOD Financiën zijn (voornamelijk) afkomstig van de elektronische aangiften van de accijnzen (via de toepassing *PaperLess* Douane en Accijnzen (PLDA) voor het elektronisch indienen en verwerken van aangiften). De AD Energie zou de informatie van de FOD Financiën en APETRA ook verder kunnen vergelijken met de gegevens van de maandelijkse balans van de verspreiding van aardolie, aardolieproducten en biobrandstoffen in België.

³⁷ Ten slotte zal de terugbetaling van de leningen ook afhangen van de aan te houden eigen voorraad en opslagcapaciteit. Het ondernemingsplan 2023 van mei 2022 houdt rekening met het behoud van de huidige voorraad in eigendom.

³⁸ De gemiddelde APETRA-bijdrage per in verbruik gestelde hoeveelheid ligt in 2022 50 % hoger dan in 2021.

Hoofdstuk 5

Rekeningen 2021 APETRA

5.1 Jaarrekening

APETRA realiseert in 2021 een winst van 785,4 miljoen euro (tegenover een verlies van 609,8 miljoen euro in 2020). Het bedrijfsresultaat bedraagt 798,9 miljoen euro. Het bevat onder meer een terugname van de afwaardering van de voorraad van 768,1 miljoen euro (tegenover een afwaardering van 615,4 miljoen euro in 2020). Het financiële resultaat bedraagt -13,5 miljoen euro.

Het balanstotaal stijgt in 2021 met 798 miljoen euro tot 2.093,5 miljoen euro. Op het actief van de balans stijgt de voorraad met 750,1 miljoen euro tot 2.018,8 miljoen euro. Op het passief van de balans stijgt het eigen vermogen met 785,4 miljoen euro tot 945,6 miljoen euro. De financiële schuld daalt met 30 miljoen euro tot 1.095 miljoen euro.

5.2 Financieel jaarverslag

De raad van bestuur maakte op 25 februari 2022 zijn financieel jaarverslag op voor de algemene vergadering. De winst van het boekjaar bedraagt 785,4 miljoen euro. Exclusief de terugname van de afwaardering op de voorraad van 768,1 miljoen euro realiseert APETRA een winst van 17,3 miljoen euro. APETRA wijst erop dat het verbruik van aardolieproducten kan dalen als gevolg van de beleidsdoelstellingen op het vlak van energietransitie.

5.3 Beleidsverslag

Het beleidsverslag van maart 2022 heeft als doel een getrouw beeld te geven van de werkzaamheden van APETRA tijdens het boekjaar. Het geeft de gebeurtenissen weer van 2021 en vormt het bijzondere verslag van APETRA over het sociaal oogmerk en de uitvoering van de taken van openbare dienst.

Het beleidsverslag 2021 besteedt aandacht aan het veilige voorraadniveau van 3,7 miljoen ton rae en de invulling van de voorraadplicht. Daarnaast verduidelijkt het het beheer van de voorraden en de beschikbaarheid van de beheerde voorraden in geval van een bevoorradingscrisis.

5.4 Verklaring College van Commissarissen

Op 2 maart 2022 stelde het College van Commissarissen een verklaring zonder voorbehoud op over de jaarrekening 2021.

5.5 Algemene vergadering

De algemene vergadering van APETRA keurde op 18 maart 2022 de bovenstaande jaarrekening en het bijhorende financiële jaarverslag goed.

5.6 Algemene rekening

Het directiecomité van APETRA diende op 17 maart 2022 haar algemene rekening 2021, zoals opgemaakt volgens de wet van 22 mei 2003, in bij de FOD Beleid en Ondersteuning. APETRA realiseerde in 2021 een positief ESR-resultaat van 35,3 miljoen euro. De minister van Energie stuurde op 14 maart 2022 de door haar goedgekeurde algemene rekening 2021 van APETRA ter bevestiging door naar de staatssecretaris voor Begroting.

Antwoord van de minister van Energie

TINNE VAN DER STRAETEN
MINISTER VAN ENERGIE
MINISTRE DE L'ÉNERGIE

Brussel, 15 maart 2023

Aan mevrouw Hilde FRANCOIS
Voorzitter Rekenhof
Regentschapsstraat 2
1000 Brussel

O.ref.: TVdS/BR-CP-230315/Out **1931**
Contact: Benoît Ramacker
Email: benoit.ramacker@vanderstraeten.belgium.be

Uitvoering van de taken van openbare dienst door Apetra, nv van publiek recht in 2021

Geachte mevrouw de Voorzitter,

Ik bevestig ontvangst van het ontwerpverslag betreffende de uitvoering van openbare dienst door Apetra n.v. van publiek recht in 2021.

Ik deel U mee dat ik akte heb genomen van uw ontwerprapport en er geen opmerkingen over heb.

Met oprechte hoogachting,

Tinne Van der Straeten
Minister van Energie

Dit verslag is enkel elektronisch beschikbaar,
in het Nederlands en het Frans, op www.rekenhof.be.

WETTELIJK DEPOT

D/2023/1128/09

PREPRESS

Centrale drukkerij van de Kamer van Volksvertegenwoordigers

COVERFOTO

Shutterstock

ADRES

Rekenhof
Regentschapsstraat 2
1000 Brussel

TEL.

+32 2 551 81 11

www.rekenhof.be